

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა

№ 20

22.04.2021

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა-ლორდი) გადამამუშავება;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ერ ტრანსი“, ქ. ბათუმი, სელიმ ხიმშიაშვილის ქ. N 62, ბ. 39;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. ბათუმში, აკაკი შანიძის ქ. N 3;

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 04.03.2021;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „ჯეოკონი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „ერ ტრანსის“ (საიდენტიფიკაციო კოდი: 445496749) მიერ წარმოდგენილია, ქ. ბათუმში, აკაკი შანიძის ქ. N3-ში სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა-ლორდის) გადამამუშავებელი საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

შპს „ერ ტრანსის“ მიერ გზმ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით სამინისტროში წარმოდგენილი იყო სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა-ხრეში) გადამამუშავებაზე სკრინინგის განცხადება, რაზეც საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 21 იანვარს N 2-43 ბრძანებით მიღებულ იქნა სკრინინგის გადაწყვეტილება და საქმიანობა დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ქ. ბათუმში, აკაკი შანიძის ქ. N3-ში მდებარე 12199 კვ.მ. ფართობის მქონე არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების, შპს „ნაზირი და კომპანია“-ს (ს/კოდი: 248429446) საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე (საკადასტრო კოდი 05.35.28.246). საწარმოს მიერ დაკავებული ტერიტორიის ფართობი შეადგენს 400 მ²-ს. საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს 300 მ მანძილზე. საწარმო მდებარეობს სამრეწველო ზონაში, სადაც ფუნქციონირებს სხვადასხვა საწარმოები: შპს „ქვიშა ბათუმის“ მიერ დაგეგმილი ანალოგიური პროფილის საწარმო (დაშორება - 85 მ), შპს „ბეთლემი 2011“-ის სამშენებლო მასალების დამამზადებელი საწარმო (15 მ), შპს „DAR CAPITAL“-ის სამშენებლო და მოსაპირკეთებელი მასალების საწარმო (15 მ) და სხვა სამრეწველო ობიექტები. საწარმოს საკადასტრო საზღვრიდან მდ. ჭოროხი დაშორებულია დაახლოებით 40 მეტრით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში დაგეგმილია წელიწადში 144000 მ³ (5-70 მმ ფრაქციის) ლორდის გადამამუშავება (დამსხვრევა, გარეცხვა და ფრაქციებად დახარისხება).

საწარმოს სიმძლავრე ღორღის გადამუშავებისას შეადგენს 75 მ3 /სთ, რის შედეგადაც მიიღება 144000 მ3 /წელ ქვიშა. საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე გათვალისწინებულია 12 ადამიანის დასაქმება. დასაქმებულები იმუშავებენ 8 საათიანი სამუშაო გრაფიკით, წელიწადში 240 დღე.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, საპროექტო ტერიტორიის დათვალიერებისას გამოვლინდა, რომ პროექტით განსაზღვრული სამსხრევ-დამახარისხებელი დანადგარები უკვე დამონტაჟებულია და საპროექტო ტერიტორიაზე განთავსებულია გადამუშავებული სასარგებლო წიაღისეული (ქვა-ღორღი). აღნიშნული ინფორმაცია, შემდგომი რეაგირების მიზნით, სამინისტროს N3511/01 წერილით ეცნობა სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს. აღნიშნული წერილის პასუხად, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტიდან მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, 2019 წლის 20 ნოემბერს, გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით გათვალისწინებული საქმიანობის შესაბამისი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გარეშე განხორციელების ფაქტზე შპს „ერ ტრანსის“ მიმართ შედგა ადმინისტრაციული სამართალდაღვევის შესახებ №055260 ოქმი, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდაღვევათა კოდექსის 79⁷-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად. სასამართლომ, 2020 წლის 18 თებერვლის დადგენილებით შპს „ერ ტრანსი“ სცნო სამართალდამრღვევად საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 79⁷-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ ქმედებაში და შეუფარდა ადმინისტრაციული სახდელი. სამინისტროს N 3511/01 წერილის საფუძველზე სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის უფლებამოსილი პირების მიერ, 2021 წლის 12 აპრილს, განხორციელდა ქ. ბათუმში, აკაკი შანიძის ქ. №3-ში არსებული, შპს "ერ ტრანსის" (ს/კ 445496749) კუთვნილი სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი საწარმოს ტერიტორიის შესწავლა/დათვალიერება, შედეგად დადგინდა, რომ საწარმოში არსებული მდგომარეობა იდენტურია 2019 წელს ჩატარებული ინსპექტირების მომენტისათვის არსებული მდგომარეობისა. შესაბამისად გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობის დარღვევის ფაქტი არ გამოვლინდა.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, საწარმოს ნედლეულით მომარაგება მოხდება აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის, ქედის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული კარიერებიდან, სხვადასხვა ორგანიზაციების და კომპანიების მიერ მოპოვებული (ლიცენზირებული) ნედლეულით. ნედლეულის შემოტანა საწარმოს ტერიტორიაზე მოხდება ავტოთვიტმცლელების მეშვეობით, ბათუმი-ხულოს ავტომაგისტრალის გავლით. შემოტანილი ნედლეული დასაწყობდება საწარმოს ტერიტორიაზე, საიდანაც ნედლეული ავტომტვირთავის საშუალებით იყრება მიმღებ ბუნკერში, საიდანაც იგი მიეწოდება უშუალოდ მის ქვეშ დამონტაჟებულ გამაცხავებელ მოწყობილობას, საიდანაც წყლის გამოყენებით რეცხვისა და საცერზე გაცხავების შედეგად გამოცალკეებული (გარეცხილი) ქვიშა (ფრაქცია 0-5 მმ) ტრანსპორტიორით მიეწოდება 0-5 მმ ფრაქციის ინერტული მასალების (პროდუქციის) საწყობში. გამაცხავებელი მოწყობილობის საცერზე დარჩენილი 5 მმ-ზე მეტი ზომის ფრაქცია გადადის ყბებიან სამსხრევში. ყბებიანი სამსხრევიდან დამუშავებული მასალა ტრანსპორტიორით იტვირთება როტორულ სამსხრევში. როტორული სამსხრევიდან დამუშავებული მასალა ტრანსპორტიორით იტვირთება გამაცხავებელ მოწყობილობაში. გაცხავების შემდეგ მიიღება ღორღი სამ ფრაქციად (0-5 მმ, 5-10 მმ და 10-20 მმ) ხარისხდება და ლენტური ტრანსპორტიორით გადაიტანება შესაბამის სასაწყობო ტერიტორიაზე, ღია ცის ქვეშ, შემდგომი რეალიზაციისთვის. ხოლო საცერზე

დარჩენილი 20 მმ-ზე მეტი ზომის მასალა შემდგომი დამუშავებისთვის (ხელშეკრულად დასამტვრევად) ტრანსპორტიორით მიეწოდება როტორულ სამსხვრევეში.

საწარმო პროცესში ტექნიკური მიზნებისთვის წყლის გამოყენება მოხდება ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „ნაზირი და კომპანია“-ს ტერიტორიაზე არსებული ჭაბურღილიდან, აღნიშნულ კომპანიას გააჩნია ლიცენზია მიწისქვეშა წყლით სარგებლობაზე. ტექნოლოგიური მიზნებისთვის გამოყენებული წყლის ხარჯი იქნება წელიწადში 80 ათასი მ³. საწარმოში ტექნიკური მიზნით გამოყენებული წყლის ჩაშვება მოხდება საწარმოს ტერიტორიაზე განთავსებულ მექანიკური ტიპის სალექარში. სალექარი წარმოადგენს სამსექციან გამწმენდ ნაგებობას, რომლის პარამეტრებია 15x8, 5x1,4 მეტრი. სალექარში დაგროვილი ლამის ამოღება მოხდება ავტომატიზირებული მეშვეობით და დასაწყობდება საწარმოს ტერიტორიაზე, ხოლო სალექარში დაგროვილი წყლის ნაწილი ბრუნვითი წყალმომარაგების პრინციპით, ტუმბოს მეშვეობით მიეწოდება ქვის სამტვრევ აგრეგატს, ნაწილი კი ჩაიშვება ადგილის რელიეფში. საყოფაცხოვრებო მიზნებისთვის წყლის მომარაგება განხორციელდება ადგილობრივი წყალმომარაგების სისტემიდან, ხოლო სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო წყლების ჩაშვება განხორციელდება საასენიზაციო ორმოში (5 მ³).

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ადგილი ექნება ხმაურის, ასევე მავნე ნივთიერებათა წარმოქმნას და მათ შემდგომ გაფრქვევას ატმოსფერულ ჰაერში. საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის წყაროს წარმოადგენენ ტექნოლოგიურ პროცესში ჩართული დანადგარ-მექანიზმები (ცხებიანი სამსხვრევი, როტორული სამსხვრევი, ცხაური, ტრანსპორტიორები და სხვ.). ხმაური ასევე შესაძლებელია გამოიწვიოს ნედლეულის შემოზიდვა-დასაწყობებამ და აღნიშნული პროცესის დროს ავტოტრანსპორტის მუშაობამ. ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული ძირითადი დამაბინძურებელი ნივთიერებაა არაორგანული მტვერი. ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევა მოსალოდნელია ნედლეულის ავტოთვითმცლელიდან ჩამოცლისა და ბუნკერში ჩაყრის, ნედლეულის და პროდუქციის დასაწყობების ადგილებიდან. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოში გათვალისწინებულია სასარგებლო წიაღისეულის სველი მეთოდით გადამუშავება, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა რაოდენობას.

საქმიანობისას მოსალოდნელია მცირე რაოდენობის სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. საყოფაცხოვრებო ნარჩენების (წლიური რაოდენობა დაახლოებით 8.76 მ³) შეგროვება გათვალისწინებულია კონტეინერებში, რომელიც ხელშეკრულების საფუძველზე გატანილი იქნება ნაგავსაყრელზე. ხოლო სახიფათო ნარჩენების არსებობის შემთხვევაში იგი განთავსდება დაცულ ადგილებზე და გადაეცემა სახიფათო ნარჩენების მართვის შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციას და ტერიტორიიდან გატანილი იქნება შესაბამისი წესების დაცვით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიაზე მცენარეული საფარი წარმოდგენილი არ არის. ტერიტორიის სიახლოვეს არ ფიქსირდება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები.

საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს შპს „ქვიშა ბათუმის“ მიერ დაგეგმილი ანალოგიური პროექტის საწარმოს, შპს „ბეთლემი 2011“-ის სამშენებლო მასალების დამამზადებელი საწარმოს, შპს „DAR CAPITAL“-ის სამშენებლო და მოსაპირკეთებელი მასალების საწარმოს

და სხვა სამრეწველო ობიექტების სიახლოვის გათვალისწინებით მოსალოდნელია კუმულაციური ზემოქმედება.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს ტერიტორია, მისი ადგილმდებარეობის გათვალისწინებით, არ გამოირჩევა ცხოველთა და მცენარეთა მრავალფეროვნებით. შესაბამისად, საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ფლორასა და ფაუნაზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ქ. ბათუმის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე 2021 წლის 31 მარტს ზემოაღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა ქ. ბათუმში, ხელვაჩაურის გამგეობის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „ერ ტრანსის“, საკონსულტაციო ორგანიზაცია შპს „ჯეოკონის“, ქ. ბათუმის და ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლები. ქ. ბათუმის მერიის წარმომადგენელმა დასვა კითხვა და გამოთქვა მოსაზრება, საწარმო თუ ვერ შეძლებს სალექარიდან ამოღებული ლამის რეალიზაციას, თუ არის შესაძლებელი კომპანიას განესაზღვროს კონკრეტულ ტერიტორიაზე წაღების ვალდებულება, რადგან ხშირად არის აღნიშნული ლამის უნებართვოდ დაყრის შემთხვევები, კონსულტანტმა უპასუხა, რომ ბოლო პერიოდში გაზრდილია აღნიშნულ შლამზე მოთხოვნა, ამასთან საწარმოს აღნიშნული ლამის საწარმოს გარე ტერიტორიაზე განთავსების უფლება არ ექნება და აღნიშნული ფაქტის გამოვლენის შემთხვევაში კომპანია დაჯარიმდება. საჯარო განხილვის შემდეგ მოხდა საპროექტო ტერიტორიის ადგილზე დათვალიერება. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის აღწერა;
- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- საქმიანობის განხორციელების ადგილის GPS კოორდინატები Shp ფაილებთან ერთად;
- საწარმოს ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით), საავტომობილო გზამდე, ზედაპირული წყლის ობიექტამდე;
- ინფორმაცია 500 მ რადიუსის საზღვრებში არსებული ნებისმიერი ტიპის საწარმოს და წარმოების შესახებ (მანძილების და საქმიანობის მითითებით);
- საწარმოს ალტერნატივების ანალიზი (მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა შესაბამისი დასაბუთებით);
- საწარმოს თითოეული ტექნოლოგიური ხაზის და ტექნოლოგიური პროცესის აღწერა, ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენებული დანადგარების აღწერა და პარამეტრები, დანადგარების წლიური და საათური წარმადობა;
- საწარმოს განთავსების ადგილის გარემოს არსებული მდგომარეობის აღწერა;
- საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- ნედლეულისა და პროდუქციის ტრანსპორტირების სქემა და ტრანსპორტირების პირობები, მათ შორის სატრანსპორტო ოპერაციების რაოდენობა და ტრანსპორტირებისათვის გამოყენებული გზების შესახებ ინფორმაცია;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- ინფორმაცია გადასამუშავებლად მიღებული ნედლეულისა და წარმოებული პროდუქციის რაოდენობის შესახებ;
- ინფორმაცია საწარმოს წყალმომარაგების შესახებ (რაოდენობა, ტექნიკური გადაწყვეტა, სასმელ სამეურნეო, საწარმოო და სხვა დანიშნულებით გამოყენებული წყლის შესახებ ინფორმაცია);
- სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე და სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები;
- სალექარის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (პარამეტრები, გაწმენდის ეფექტურობა);
- სალექარში დაგროვილი ლამის მართვის საკითხები;
- საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის გეგმა;
- სახანძრო სისტემის მოწყობის საკითხები;
- ნარჩენების მართვის გეგმა;
- ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია და მათი შემდგომი მართვის ღონისძიებები;
- მიღებული ნედლეულის დასაწყობების შესახებ ინფორმაცია;
- მზა პროდუქციის დასაწყობების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზის შესახებ;
- საწარმოს სრული გენ-გეგმა ექსპლიკაციით და გაფრქვევის წყაროების მითითებით;

- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის დეტალური სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
 - ინფორმაცია „წყალდაცვითი ზოლის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N440 და „საქართველოს მცირე მდინარეების წყალდაცვითი ზოლების (ზონების) შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N445 დადგენილებებით განსაზღვრული მოთხოვნების დაცვის თაობაზე;
 - საწარმოს ტერიტორიის საკუთრების ან იჯარის ხელშეკრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- 5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:**
- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე (გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში, რომელშიც გათვალისწინებული იქნება კუმულაციური ზემოქმედება კომპანიის მიმდებარედ განთავსებული საწარმოებიდან);
 - ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
 - განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა-გრაფიკი, სადაც ასევე ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების და ხმაურის გავრცელების მინიმუმიზაციის მიზნით, გათვალისწინებული იქნება ინსტრუმენტული მონიტორინგი უახლოეს მოსახლესთან (სიხშირის და კოორდინატების მითითებით);
 - ხმაურის გავრცელება (შესაბამისი გაანგარიშებითა და მოდელირებით) და მოსალოდნელი ზემოქმედება ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - კუმულაციური ზემოქმედება და ზემოქმედების შედეგების შეფასება მიმდებარე ობიექტების გათვალისწინებით (ატმოსფერული ჰაერი, ხმაური, სატრანსპორტო ოპერაციები და სხვა);
 - ზემოქმედება ზედაპირულ და მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ რისკებზე, შესაბამის შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;
 - ზემოქმედება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისას შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრით;
 - ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება;
 - ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება;
 - საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
 - სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
 - გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

- წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშში განხილულია არაქმედების, საწარმოს განთავსების, ტექნოლოგიური და მწარმოებლურობის შემცირება/გადიდების ალტერნატივები. თუმცა, ტექნოლოგიური და ადგილმდებარეობის ალტერნატიულ ვარიანტებში განხილულია მხოლოდ შერჩეული ტექნოლოგიური და ადგილმდებარეობის დადებითი მხარეები. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ტერიტორიის ალტერნატიული ვარიანტები, ტექნოლოგიური ალტერნატივები და შერჩეული ალტერნატივის დასაბუთება გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი საპროექტო ტერიტორიის GIS კოორდინატები (X-720165.99; Y-4607111.99) არ შეესაბამება წარმოდგენილ Shp ფაილებს და საკადასტრო კოდს, შესაბამისად აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას.
- ქვეთავში 2.3.2. სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა-ლორღის) გადამუშავება წარმოდგენილი ინფორმაციით საწარმოს საპროექტო წარმადობით 25 მ3 /სთ-ია, ხოლო მიღებული პროდუქცია სამ ფრაქციად (5-20 მმ, 20-40 მმ და 40-70 მმ) ხარისხდება. თუმცა სკოპინგის ანგარიშის სხვა თავებში მოცემული ინფორმაციით საწარმოს წარმადობა 75 მ3 /სთ-ია, ხოლო პროდუქცია (0-5 მმ, 5-10 მმ და 10-20 მმ) ფრაქციებად ხარისხდება, აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას;
- სკოპინგის ანგარიშის თანახმად სალექარში დაგროვილი წყლის ნაწილი ბრუნვითი წყალმომარაგების პრინციპით, ტუმბოს მეშვეობით მიეწოდება ქვის სამტვრევ აგრეგატს, ნაწილი კი ჩაიშვება ადგილის რელიეფში, შესაბამისად წარმოდგენილი უნდა იყოს ეფექტური შემარბილებელი ღონისძიებები, რათა გამოირიცხოს მიწისქვეშა/გრუნტის წყლის დაბინძურების რისკი.
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს საწარმოს არსებული მდგომარეობის გათვალისწინებით და ასევე საწარმოს მოწყობასთან დაკავშირებული შესრულებული და შესასრულებელი სამუშაოების (არსებობის შემთხვევაში) შესახებ ინფორმაცია.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „ერ ტრანსის“ მიერ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილ ქ. ბათუმში, აკაკი შანიძის ქ. N 3-ში წიაღისეულის გადამამუშავებელი (ქვიშა-ლორღის სამსხვრევ დამახარისხებელი) საწარმოს ექსპლუატაციის პროექტზე სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიშში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული, შესწავლილი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.